

Wereldoriëntatie en de kerndoelen

In de inleidende tekst van de kerndoelen bij 'Oriëntatie op jezelf en de wereld' staat onder andere het volgende:

'Kinderen zijn nieuwsgierig. Ze zijn voortdurend op zoek om zichzelf en de wereld te leren kennen en te verkennen. Die ontwikkelingsbehoefte is een aangrijpingspunt voor dit leergebied. Tegelijk stelt de samenleving waarin kinderen opgroeien haar eisen. Kinderen vervullen nu en straks taken en rollen, waarop ze via onderwijs worden voorbereid. Het gaat om rollen als consument, als verkeersdeelnemer en als burger in een democratische rechtstaat. Kennis over en inzicht in belangrijke waarden en normen en weten hoe daarnaar te handelen, zijn voorwaarden voor samenleven. Respect en tolerantie zijn er verschijningsvormen van.

Bij het leren kennen van de wijze waarop mensen hun omgeving inrichten, spelen economische, politieke, culturele, technische en sociale aspecten een belangrijke rol. Het gaat daarbij om datgene wat van belang is voor betekenisverlening aan het bestaan, om duurzame ontwikkeling, om (voedsel)veiligheid en gezondheid en om technische verworvenheden.'

Deze manier van kijken en denken zit in alle thema's van Blink Wereld verweven. Het gaat niet alleen om inhoud en stof, maar ook om hoe en waar je dit terugziet in de echte wereld om je heen en wat je daar zelf van vindt.

In de uitwerking van de kerndoelen wordt vervolgens een vierdeling aangebracht:

- Mens en Samenleving (kerndoel 34 t/m 39)
- Natuur en techniek (kerndoel 40 t/m 46)
- Ruimte (kerndoel 47 t/m 50)
- Tijd (kerndoel 51 t/m 53).

De kerndoelen van Natuur en techniek, Ruimte en Tijd komen allemaal aan bod. Van Mens en Samenleving komen de kerndoelen 36, 38 en 39 aan bod, omdat die aansluiten bij thema's die gaan over het ontdekken van de wereld. Hoe en waar deze kerndoelen in de twintig thema's van Blink Wereld groep 5 tot en met 8 terugkomen wordt hieronder uitgewerkt. In het overzicht zie je waar de kerndoelen terugkomen in de Intro (stap 1) en in de Onderzoekslessen (stap 2) van de thema's. Vervolgens gaan de kinderen na de Test jezelf (stap 3) verder aan de slag in het Eigen onderzoek (stap 4). In dit eigen onderzoek zullen verschillende kerndoelen ook weer terugkomen; afhankelijk van het onderwerp dat ze gaan onderzoeken. Dit zal voor iedere leerling anders zijn. Desgewenst kun je daar als leerkracht nog op sturen; wanneer je vindt dat een bepaald kerndoel meer nadruk zou mogen krijgen.

Van de kerndoelen Mens en Samenleving komen de kerndoelen 34, 35 en 37 niet expliciet aan bod in de thema's, omdat ze lastig te verbinden zijn aan thema's die over de wereld gaan (het kerndoel gaat bijvoorbeeld meer over het kind zelf), omdat er andere methodes voor zijn (verkeer) en omdat de invulling ervan per school zeer kan verschillend (zoals aandacht voor waarden en normen).

Met behulp van dit overzicht kun je als school eventueel ook kijken of je bij bepaalde kerndoelen nog zaken wilt aanvullen of verdiepen; afhankelijk van wat je voor jouw leerlingen belangrijk vindt.

Kerndoelenoverzicht Blink Wereld - geïntegreerd

In het overzicht hieronder staan of hele thema's vermeld, of afzonderlijke lessen. Daar waar het lessen betreft gaat het om de vier onderzoekslessen van het thema.

* De inhoud van pakket B is nog onder voorbehoud, omdat deze thema's nog ontwikkeld worden.

Kerndoelen	Thema's 5/6 pakket A	Thema's 5/6 pakket B*	Thema's 7/8 Pakket A	Thema's 7/8 pakket B*
36: De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger.			<i>Stem op mijn partij</i> Hele thema: verkiezingen en ervaren hoe politiek werkt Les 2: hoe de EU werkt Les 4: over actie voeren, politiek en totstandkoming wetten	<i>Families zijn de baas</i> Les 1: ontstaan grondwet 1848 <i>Oorlog en vrede</i> Les 3: hoe Hitler steeds meer democratische rechten afpakte Les 4: belang van de EU
38: De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met verschillen in opvattingen van mensen.	<i>Ik hou van Holland</i> Intro en les 1: de multiculturele samenleving: iedereen is gelijkwaardig <i>Het wereldrestaurant</i> Intro en les 3: manieren van eten in verschillende culturen; verschillende geloven; godsdienstige feesten; hindoeïsme	<i>Het grote ik en jij-boek</i> Les 3: kijken naar kinderen uit allerlei culturen en die vergelijken met de eigen cultuur; iedereen is anders	<i>Altijd onderweg</i> Intro: landen bestaan uit meerdere culturen Les 3: immigratie leidt tot multiculturele samenleving <i>Stem op mijn partij</i> Hele thema: de kinderen leren met respect met elkaars mening om te gaan en ontdekken dat iedereen op een eigen manier denkt Les 4: zoektocht naar uitbreiding van volksinvloed, ook buiten parlement, met name in jaren '60	<i>Families zijn de baas</i> Hele thema: de invloed van familie op het leven, in verschillende culturen en in de natuur

<p>39: De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu.</p>		<p><i>De groene fabriek</i> Les 2: de ecologische voetafdruk; duurzaamheid en afval Les 3: groene energie Les 4: een eigen groen product maken</p>	<p><i>Stem op mijn partij</i> Les 1: het broeikaseffect en hoe je milieuvriendelijker kunt leven Les 2: Watervervuiling en wat de EU hieraan kan doen</p>	<p><i>Op leven en dood</i> Les 2: hoe dieren en planten alles opruimen <i>Eerlijk design</i> Les 3: groene energie Les 4: ontwerp maken design waarin eerlijke bronnen worden gebruikt</p>
<p>40: De leerlingen leren in de eigen omgeving veel voorkomende planten en dieren onderscheiden en benoemen en leren hoe ze functioneren in hun leefomgeving.</p>	<p><i>Ik hou van Holland</i> Les 2: Nederlandse dieren en hun omgeving <i>Wonderlijke uitvindingen</i> Les 2: relatie met omgeving: hoe dieren zich aanpassen</p>	<p><i>Bijzondere bewoners</i> Les 1: relatie met de omgeving: hoe planten zich aanpassen Les 2: relatie met omgeving: hoe dieren zich aanpassen Les 3: de kringloop; dieren en mensen</p>	<p><i>Altijd onderweg</i> Les 1: instandhouding van de soort: voortplanting, veiligheid, voedsel en water</p>	<p><i>Op leven en dood</i> Les 1: verschillende organismen en hun functie Les 2: zoogdieren, vogels, vissen, amfibieën, reptielen, insecten en spinnen en hun eigenschappen; kringloop; relatie met de omgeving Les 3: verscheidenheid aan organismen</p>
<p>41: De leerlingen leren over de bouw van planten, dieren en mensen en over de vorm en functie van hun onderdelen.</p>	<p><i>Wonderlijke uitvindingen</i> Les 2: de bouw van zoogdieren en reptielen</p>	<p><i>Het grote ik en jij-boek</i> les 1: het eigen lichaam: ieder mens is uniek les 2: het eigen lichaam: lichaamsdelen en bouw en functie van skelet</p>	<p><i>Wereldsterren</i> Les 4: het eigen lichaam: zintuigen <i>De experimentele keuken</i> Les 4: eierleggende dieren <i>Stem op mijn partij!</i> Les 3: voortplanting: nieuwe manieren van voortplanting; klonen</p>	<p><i>Op leven en dood</i> Les 1: overeenkomsten en verschillen tussen levende organismen Les 2: verschillen tussen planten en dieren Les 3: verschillende functies van planten en dieren</p>

<p>42: De leerlingen leren onderzoek doen aan materialen en natuurkundige verschijnselen, zoals licht, geluid, elektriciteit, kracht, magnetisme en temperatuur.</p>	<p><i>Wonderlijke uitvindingen</i> Intro natuurkundige verschijnselen in het laboratorium</p>		<p><i>De experimentele keuken</i> Les 2: vaste stoffen, vloeistoffen, gas en moleculen Les 3: warmte, smelten, isoleren en graden Les 4: lucht en luchtdruk Eindproduct: koken met natuurkunde</p>	
<p>43: De leerlingen leren hoe je weer en klimaat kunt beschrijven met behulp van temperatuur, neerslag en wind.</p>	<p><i>Aardse extremen</i> Les 1: hoe wolken en regen ontstaan Les 2: hoe wind ontstaat</p>	<p><i>Klimaatkenners</i> Eindproduct: een dag in eigen gekozen klimaat</p>	<p><i>Reis de wereld rond</i> Les 3: klimaten in de wereld</p>	
<p>44: De leerlingen leren bij producten uit hun eigen omgeving relaties te leggen tussen de werking, de vorm en het materiaalgebruik.</p>	<p><i>Stadsmakers</i> Les 4: ontwerp vervoermiddel van de toekomst</p> <p><i>Wonderlijke uitvindingen</i> Les 2: een ontwerp maken met de techniek van dieren Les 3: de ontwikkeling van dagelijkse apparaten, hun vorm en functie</p>	<p><i>De beste bouwers</i> Les 1: hoe constructies in elkaar zitten Les 4: welke materialen voldoen aan vorm en functie</p>		<p><i>Stay in touch</i> Les 3: een probleem oplossen door maken eigen design Les 4: programmeren en smart life</p> <p><i>Eerlijk design</i> Hele thema: hoe gebruik je groene energie en eerlijke arbeid bij een ontwerp Les 4: relatie leggen technieken en materiaalgebruik bij maken ontwerp</p>

<p>45: De leerlingen leren oplossingen voor technische problemen te ontwerpen, deze uit te voeren en te evalueren.</p>	<p><i>Stadsmakers</i> Les 4: ontwerp vervoermiddel toekomst waarin aantal problemen worden opgelost</p> <p><i>Wonderlijke uitvindingen</i> Les 4: probleem oplossen met techniek</p>	<p><i>Bijzondere bewoners</i> Les 4: de kinderen zoeken technische oplossingen voor droogte woestijn</p>		<p><i>Stay in touch</i> Les 3: een probleem oplossen door maken eigen design Les 4: programmeren en smart life</p> <p><i>Eerlijk design</i> Hele thema: problemen oplossen met een technisch ontwerp</p>
<p>46: De leerlingen leren dat de positie van de aarde ten opzichte van de zon, seizoenen en dag en nacht veroorzaakt.</p>		<p><i>Klimaatkenners</i> Les 1: de maan en de zon Les 2: seizoenen, dag en nacht</p>		
<p>47: De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika.</p>	<p><i>Ik hou van Holland</i> Les 1: Nederlandse cultuur en haar kenmerken Les 2: recreatie: de natuur in; landschappen Nederland</p> <p><i>Stadsmakers</i> Les 2: inrichting van de wijk; stad en platteland Les 4: verkeer: tijd, gemak, bereikbaarheid; waar kies ik voor en waarom?</p> <p><i>Het wereldrestaurant</i> Les 4: manieren van eten Japan</p>	<p><i>Het grote ik en jij-boek</i> Les 3: kijken naar kinderen uit allerlei culturen; iedereen is anders</p>	<p><i>De experimentele keuken</i> Les 1: akkerbouw, veeteelt, waar ons eten vandaan komt en ingrediënten van ons voedsel</p> <p><i>Altijd onderweg</i> Intro: emigratie en immigratie; vluchtelingen Les 3: gastarbeiders</p> <p><i>Altijd onderweg</i> Les 4: de geschiedenis van Verenigde Staten; emigratie</p> <p><i>Altijd onderweg</i> Les 4: globalisering</p>	<p><i>Oorlog en vrede</i> Les 4: de Europese Unie</p> <p><i>Eerlijk design</i> Les 2: groene energie Les 3: welvaartsverschillen</p>

<p>48: Kinderen leren over de maatregelen die in Nederland genomen worden/werden om bewoning van door water bedreigde gebieden mogelijk te maken.</p>		<p><i>Klimaatkenners</i> Les 3: dreiging van water; dijken; Nederland onder water Les 4: watersnoodramp; droogmakerijen; waterkering</p> <p><i>De beste bouwers</i> Les 3: hoe en waarom we nieuw land ontwikkelen en proberen het water te beteugelen</p>		
<p>49: De leerlingen leren over de mondiale ruimtelijke spreiding van bevolkingsconcentraties en godsdiensten, van klimaten, energiebronnen en van natuurlandschappen zoals vulkanen, woestijnen, tropische regenwouden, hooggebergten en rivieren.</p>	<p><i>Ik hou van Holland</i> Les 1: gewoontes in alle delen van de wereld</p> <p><i>Stadsmakers</i> Les 3: mensen in de stad</p> <p><i>Aardse extremen</i> Intro: tsunami, vulkaan, aardbeving, lawine, tornado Les 3: aardbevingen Les 4: vulkanen In het eigen onderzoek worden eigen aardse extremen onderzocht en gepresenteerd.</p> <p><i>Het wereldrestaurant</i> Les 3: verschillende gewoontes en tradities in de wereld Les 4: eetcultuur India en Japan</p>	<p><i>Klimaatkenners</i> Intro en les 2: klimaten en landschappen Les 4: woestijnen</p>	<p><i>Reis de wereld rond</i> Les 3: klimaten in de wereld</p>	<p><i>Eerlijk design</i> Les 2: energiebronnen Les 3: bodemschatten</p>

<p>50: De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.</p>	<p><i>Ik hou van Holland</i> Les 2: de provincies van Nederland</p> <p><i>Stadsmakers</i> Intro, les 2 en les 3: de steden van Nederland</p> <p><i>Het wereldrestaurant</i> Les 3: thematische kaarten atlas en India – topografie Azië te koppelen</p> <p><i>TopoMaster: Online game om topografie te oefenen; beschikbaar naast de thema's.</i></p>	<p><i>Bijzondere bewoners</i> Intro: Europa en de wereld</p> <p><i>Klimaatkenners</i> Les 3: Nederland</p> <p><i>TopoMaster: Online game om topografie te oefenen; beschikbaar naast de thema's.</i></p>	<p><i>Altijd onderweg</i> Hele thema: topografie van de wereld Les 4: Allemaal Amerikanen – topografie Noord-Amerika te koppelen</p> <p><i>Stem op mijn partij</i> Les 2: topografie van Europa</p> <p><i>Reis de wereld rond</i> Hele thema: topografie van de wereld</p> <p><i>TopoMaster: Online game om topografie te oefenen; beschikbaar naast de thema's.</i></p>	<p><i>Families zijn de baas</i> Les 3: leven in het Amazonegebied – topografie Zuid-Amerika te koppelen</p> <p><i>Op leven en dood</i> Les 4: op Safari - topografie Afrika te koppelen</p> <p><i>Eerlijk design</i> Les 3: bodemschatten Afrika – topografie Afrika te koppelen</p> <p><i>TopoMaster: Online game om topografie te oefenen; beschikbaar naast de thema's.</i></p>
<p>51: De leerlingen leren gebruik te maken van eenvoudige historische bronnen en ze leren aanduidingen van tijd en tijdsindeling te hanteren.</p>	<p><i>Ik hou van Holland</i> Les 3 en 4 bronnenonderzoek</p> <p><i>Stadsmakers</i> Les 1: op kaart kijken naar de opbouw van de stad</p> <p><i>Wonderlijke uitvindingen</i> Les 1: inleven in verhaal hunebedbouwers</p> <p><i>Het wereldrestaurant</i> Les 1: bronnenonderzoek Romeinen en plaatsen in de tijd</p>	<p><i>Het grote ik en jij-boek</i> Les 4: inleven verhaal kinderarbeid en plaatsen in de tijd</p> <p><i>De beste bouwers</i> Les 2: bronnenonderzoek architectuur Romeinen en plaatsen in de tijd</p>	<p><i>Wereldsterren</i> Intro: wereldsterren in tijdvak Les 1: leven Dzjengis Kahn reconstrueren en in tijd plaatsen Les 2: wereldsterren in verschillende tijdvakken plaatsen Les 3: tijdlijn Anne Frank maken</p> <p><i>Altijd onderweg</i> Les 2: onderzoek emigratie Nederland na WOII</p>	<p><i>Families zijn de baas</i> Les 1: inleven door middel van bronnen Les 2: bronnenonderzoek en in de tijd plaatsen</p> <p><i>Oorlog en vrede</i> Les 1: inleven door middel van bronnen Les 2: gebeurtenissen in de tijd plaatsen Les 3: bronnen vergelijken en eigen keuze maken Les 4: bronnenonderzoek recente oorlogen</p>

	Les 2: bronnenonderzoek handel VOC en plaatsen in de tijd		Les 3: inleven in verhalen immigranten jaren '70 <i>Reis de wereld rond</i> Les 1: reis in de tijd reconstrueren Les 2: tijdlijnen maken avontuurlijke vrouwen	<i>Stay in touch</i> Les 1: ongeschreven bronnen bestuderen Les 2: bronnen in de tijd plaatsen
52: De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer.	<i>Ik hou van Holland</i> Les 3: de tijd van ontdekkers en hervormers: het Wilhelmus Les 4: de tijd van regenten en vorsten: Hollandse meesters <i>Stadsmakers</i> Les 1: de tijd van monniken en ridders: de middeleeuwse stad <i>Wonderlijke uitvindingen</i> Les 1: de tijd van jagers en boeren: hunebedden <i>Het wereldrestaurant</i> Les 1: de tijd van Grieken en Romeinen: Romeinse cultuur Les 2: de tijd van regenten en vorsten: VOC	<i>Het grote ik en jij-boek</i> Les 4: de tijd van Burgers en stoommachines: kinderen aan het werk <i>De beste bouwers</i> Les 2: de tijd van Grieken en Romeinen: hoe de Romeinen bouwden	<i>Wereldsterren</i> Les 1: tijd van steden en staten: vergelijken met de geschiedenis in ander deel wereld Les 2: meerdere tijdvakken: ontdekkers en hervormers, regenten en vorsten, pruiken en revoluties, burgers en stoommachines Les 3: tijd van Wereldoorlogen: Anne Frank en Jodenvervolging in Nederland <i>Altijd onderweg</i> Les 2 en 3: tijd van televisie en computer: wederopbouw, emigratie na WOII, komst gastarbeiders <i>Reis de wereld rond</i>	<i>Families zijn de baas</i> Les 1: tijd van burgers en stoommachines: Willem II en Willem III, de grondwet en democratie Les 2: tijd van televisie en computer: verzuiling jaren '50 <i>Oorlog en vrede</i> Les 1: tijd van wereldoorlogen: Eerste Wereldoorlog Les 2: tijd van wereldoorlogen: Tweede Wereldoorlog: Hitler Les 3: tijd van televisie en computer: de Koude Oorlog Les 4: de tijd van televisie en computer: de EU <i>Stay in touch</i> Les 1: tijd van jagers en boeren: prehistorische kunst

			<p>Les 1: tijd van ontdekkers en hervormers: ontdekkers Les 2: tijd van burgers en stoommachines</p> <p><i>Stem op mijn partij!</i> Les 4: tijd van Televisie en computer: jaren '60</p>	<p>Les 2: tijd van pruiken en revoluties: pamfletten en patriotten</p>
<p>53: De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis.</p>	<p><i>Ik hou van Holland</i> Anne Frank Michiel de Ruyter Koning Willem-Alexander Johan Cruijff Rembrandt van Rijn Willem van Oranje Bonifatius Karel de Grote Wilhelmus</p> <p><i>Wonderlijke uitvindingen</i> Hunebedden Beeldenstorm VOC De Romeinse Limes</p>	<p><i>Het grote ik en jij-boek</i> Filips de Schone Jan I Danny de Munck Annie MG Schmidt Aletta Jacobs Wilhelmina Verzet tegen kinderarbeid Kinderwetje van Van Houten</p> <p><i>De beste bouwers</i> Germanen De Romeinse Limes</p> <p><i>Klimaatkenners</i> Watersnoodramp</p>	<p><i>Wereldsterren</i> Anne Frank Vincent van Gogh Piet Hein Rembrandt van Rijn Johannes Vermeer Jan Steen Willem Barentsz Willem I Karel de Grote</p> <p><i>Altijd onderweg</i> Veelkleurig Nederland Multiculturele samenleving Verzuiling</p> <p><i>Reis de wereld rond</i> Aletta Jacobs Multatuli Max Havelaar De eerste spoorlijn</p> <p><i>Stem op mijn partij!</i> Europa en EU</p>	<p><i>Families zijn de baas</i> Willem van Oranje Willem II Willem III Wilhelmina Familie van Oranje Hugo de Groot Willem Drees Grondwet 1848</p> <p><i>Oorlog en vrede</i> Eerste Wereldoorlog Tweede Wereldoorlog Crisisjaren Verzuiling Europa en EU</p> <p><i>Stay in touch</i> Patriotten</p>

